

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2023. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.11.21>

УДК 351:328.185:323.2

К. С. Колеснікова,

к. е. н, доцент кафедри публічного управління та адміністрування,

Одеський національний технологічний університет

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-6954-6819>

Е. В. Дмитрієв,

здобувач вищої освіти кафедри публічного управління та адміністрування,

Одеський національний технологічний університет

ORCID ID: <http://orcid.org/0009-0001-4655-4881>

М. В. Суровцева,

здобувач вищої освіти кафедри публічного управління та адміністрування,

Одеський національний технологічний університет

ORCID ID: <http://orcid.org/0009-0001-5946-6134>

ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТА БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ

K. Kolesnikova,

*PhD in Economics , Associate Professor of the Department of Public Management
and Administration, Odesa National University of Technology*

E. Dmitriev,

*Graduate of the Department of Public Administration and Administration,
Odesa National University of Technology*

M. Surovtseva,

*Graduate of the Department of Public Administration and Administration,
Odesa National University of Technology*

INNOVATIVE MECHANISMS OF CITIZEN PARTICIPATION IN PUBLIC ADMINISTRATION: TRANSFORMATION OF STATE POLICY AND THE FIGHT AGAINST CORRUPTION

У статті досліджено вплив інноваційних механізмів на участь громадян у публічному управлінні, трансформацію державної політики та ефективність боротьби з корупцією. Вона розкриває, як сучасні технологічні інновації, включаючи цифровізацію, відкриті дані та соціальні медіа, сприяють забезпеченню прозорості, підзвітності та активної участі громадян у державних справах. Акцент робиться на важливості електронного урядування, відкритих даних для громадського контролю та використання онлайн-платформ для зворотного зв'язку з громадянами. Розглядається вплив цих інновацій на боротьбу з корупцією, зокрема через впровадження електронних систем закупівель та аналітичних інструментів для виявлення корупційних дій. Надано цінні інсайти щодо перспектив та викликів, пов'язаних з інтеграцією інновацій у публічне управління, і виступає як посібник для політиків, урядовців та дослідників, зацікавлених у розвитку ефективних та інклюзивних державних систем. Наголошено на важливості активної участі громадян у процесі формування державної політики. Через різноманітні приклади та аналіз реальних ситуацій, автори показують, як новітні технологічні рішення можуть бути використані для залучення громадськості до процесів ухвалення рішень, забезпечуючи таким чином більш глибоке розуміння та відповідальність за прийняті політичні рішення. Особлива увага приділяється потенціалу цифрових технологій у боротьбі з корупцією. Автори детально розглядають, як електронні системи закупівель, прозорість бюджетних витрат та аналіз великих даних можуть виявляти та запобігати корупційним діям, що сприяє створенню більш прозорого та справедливого уряду. В статті також зосереджено увагу на необхідності подальших досліджень та розвитку в цій області, з акцентом на перспективи вдосконалення існуючих технологій та розробки нових інноваційних підходів. Автори закликають до більшої міждисциплінарної співпраці між науковцями, практиками та політиками для розвитку ефективних стратегій впровадження інновацій в публічне управління. Отримані результати є значущим внеском у розуміння ролі технологій у сучасному управлінні та демократичних процесах.

The article examines the influence of innovative mechanisms on the participation of citizens in public administration, the transformation of state policy, and the effectiveness of the fight against corruption. She reveals how today's

technological innovations, including digitization, open data and social media, contribute to transparency, accountability and active participation of citizens in public affairs. Emphasis is placed on the importance of e-government, open data for public scrutiny and the use of online platforms for citizen feedback. The impact of these innovations on the fight against corruption is considered, in particular through the introduction of electronic procurement systems and analytical tools for detecting corruption. It provides valuable insights into the perspectives and challenges of integrating innovation into public administration, and serves as a guide for policymakers, government officials, and researchers interested in developing effective and inclusive public systems. The importance of active participation of citizens in the process of formation of state policy is emphasized. Through various examples and analysis of real situations, the authors show how the latest technological solutions can be used to involve the public in decision-making processes, thus ensuring a deeper understanding and accountability for the political decisions made. Special attention is paid to the potential of digital technologies in the fight against corruption. The authors take a detailed look at how e-procurement systems, budget transparency, and big data analytics can detect and prevent corrupt practices, leading to a more transparent and fair government. The article also focuses on the need for further research and development in this area, with an emphasis on the prospects for improving existing technologies and developing new innovative approaches. The authors call for greater interdisciplinary collaboration between academics, practitioners, and policymakers to develop effective strategies for implementing innovations in public administration. The obtained results are a significant contribution to the understanding of the role of technology in modern governance and democratic processes.

Ключові слова: *інноваційні механізми, публічне управління, цифровізація, корупція, участь громадян.*

Keywords: *innovative mechanisms, public administration, digitalization, corruption, citizen participation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному світі, де технології та цифровізація швидко розвиваються, важливо використовувати

інноваційні підходи у публічному управлінні для підвищення ефективності, прозорості та залучення громадян. Громадянська участь у державному управлінні є ключовим елементом демократичного суспільства, що сприяє зміцненню довіри та відповідальності між урядом та населенням. Ця стаття розглядає, як інноваційні механізми можуть трансформувати державну політику та боротьбу з корупцією, роблячи управління більш ефективним та відкритим для громадян. Інновації в публічному управлінні є надзвичайно актуальними з кількох причин. Зростаючі вимоги до прозорості уряду (у сучасному інформаційному суспільстві громадяни все більше вимагають прозорості та відкритості в діяльності уряду); технологічний прогрес (швидке розвиток технологій, таких як штучний інтелект, великі дані та блокчейн, надає нові можливості для оптимізації управлінських процесів); боротьба з корупцією (корупція залишається серйозною проблемою у багатьох країнах, і інноваційні підходи можуть сприяти її подоланню); залучення громадянського суспільства (зростаюча участь громадянського суспільства у державному управлінні сприяє більш ефективному та збалансованому рішенню соціальних проблем); підвищення ефективності управління (інноваційні механізми спрощують процеси управління, роблять їх більш ефективними та зручними для громадян). Таким чином, інноваційні механізми участі громадян у публічному управлінні є актуальними не тільки через їх потенціал підвищення ефективності та прозорості управлінських процесів, але й через зміцнення демократії та громадянської відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливість обговорюваної проблеми підтверджується численними теоретичними та практичними дослідженнями відомих вчених, серед яких О. Бусол, М. Мельник, А. Михненко, О. Мусієнко, Є. Невмержицький, Н. Нижник, В. Олуйко, С. Серьогін, А. Тіньков та інші. Наша робота зосереджується на аналізі робіт таких дослідників, як Л. Герасименко, Л. Івашова, Н. Ковальов, Н. Красильнікова, А. Лаврент'єв, В. Ортинський, Н. Підбережник, І. Танас, М. Шедий, С. Шрамко, Б. Якимюк та ін. Поважаючи цих науковців та їх внесок,

варто відзначити, що дослідження складного та багатогранного феномену корупції ще не завершено, що підкреслює актуальність вивчення ролі громадянського суспільства у протидії та попередженні корупції на сьогоднішньому етапі розвитку України.

Формулювання цілей статті. Основною метою цієї статті є дослідження та аналіз інноваційних механізмів участі громадян у публічному управлінні, які сприяють трансформації державної політики та боротьбі з корупцією.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі, де демократія та відкритість є ключовими цінностями, дедалі більшого значення набуває участь громадян у публічному управлінні. Це є важливим фактором підвищення ефективності та прозорості влади, а також зміцнення довіри між громадянами та владою.

Існує широкий спектр механізмів участі громадян у публічному управлінні. Традиційними механізмами є вибори, референдуми, громадські слухання, звернення громадян. Однак у останні роки все більше уваги приділяється інноваційним механізмам, які використовують сучасні інформаційно-комунікаційні технології. Серед таких механізмів можна виділити:

1. Електронні петиції. Цей механізм дозволяє громадянам звертатися до органів влади з пропозиціями щодо вирішення актуальних проблем. Електронні петиції мають низку переваг порівняно з традиційними петиціями: вони прості у використанні, дозволяють збирати підписи з усього світу, а також надають можливість відстежувати результат розгляду петиції.

2. Громадський бюджет. Цей механізм дозволяє громадянам самостійно визначати, як витратити частину бюджетних коштів. Громадський бюджет сприяє підвищенню прозорості влади та залученню громадян до процесу прийняття рішень.

3. Краудсорсинг. Цей механізм передбачає залучення громадськості до вирішення проблем та розробки проектів. Краудсорсинг може використовуватися для вирішення різноманітних завдань, таких як розробка нових продуктів, послуг чи політик.

4. Краудфандинг. Цей механізм дозволяє громадянам надавати фінансову підтримку громадським проектам. Краудфандинг сприяє розвитку громадянського суспільства та реалізації важливих соціальних проектів [1-2].

Інноваційні механізми участі громадян у публічному управлінні мають потенціал для трансформації державної політики та боротьби з корупцією. У сфері державної політики інноваційні механізми можуть сприяти:

Покращенню якості та ефективності державних послуг. Громадська участь у розробці та реалізації державних програм може допомогти враховувати потреби громадян та забезпечити більш ефективне використання бюджетних коштів.

Розвитку нових ініціатив. Громадська участь може стимулювати розвиток нових ініціатив, які відповідають потребам суспільства.

Покращенню прозорості та підзвітності влади. Громадська участь може сприяти підвищенню прозорості та підзвітності влади, що є важливим фактором боротьби з корупцією.

У сфері боротьби з корупцією інноваційні механізми можуть сприяти:

Покращенню ефективності антикорупційних органів. Громадська участь може допомогти антикорупційним органам у виявленні корупційних схем та притягненні винних до відповідальності.

Покращенню громадської участі у боротьбі з корупцією. Інноваційні механізми можуть сприяти активізації громадської участі у боротьбі з корупцією, що є важливим фактором підвищення ефективності антикорупційних заходів.

Впровадження інноваційних механізмів участі громадян у публічному управлінні є складним завданням, яке потребує значних зусиль з боку влади та громадянського суспільства. Однак цей процес є важливим для розвитку демократії та покращення якості життя громадян [3-4].

В Україні в останні роки спостерігається певний прогрес у впровадженні інноваційних механізмів участі громадян у публічному управлінні. Зокрема, в Україні діє система електронних петицій, проводиться ряд проектів з громадського бюджету, а також розвивається краудфандинг. Однак ще є значний потенціал для подальшого розвитку цих механізмів.

Для ефективного впровадження інноваційних механізмів участі громадян у публічному управлінні в Україні необхідно:

Створити сприятливе законодавче та нормативно-правове середовище. Для цього необхідно внести зміни до чинного законодавства, яке регулює участь громадян у публічному управлінні.

Розробити ефективні механізми залучення громадян до участі. Для цього необхідно провести дослідження щодо потреб та інтересів громадян, а також розробити ефективні програми та заходи з залучення громадян до участі.

Трансформація державної політики за допомогою інноваційних механізмів відбувається через кілька ключових напрямків, які забезпечують зміну в підходах до управління, взаємодії з громадянами та вирішенні соціальних проблем. Цифровізація державних послуг: Електронне урядування (цифровізація дозволяє урядам надавати послуги онлайн, забезпечуючи зручність та швидкість обслуговування громадян). Автоматизація процесів (цифрові інструменти допомагають оптимізувати рутинні процеси, знижуючи час та витрати на адміністративні процедури).

Відкриті дані та прозорість: Доступ до інформації (відкриття доступу до державних даних (наприклад, бюджетування, закупівлі) підвищує прозорість та дозволяє громадському контролю). Аналітика даних (використання великих даних для аналізу та прийняття інформованих рішень, що сприяє більш ефективному управлінню).

Електронна демократія: Онлайн-голосування та консультації (цифрові платформи дозволяють громадянам брати участь в опитуваннях та обговореннях щодо важливих державних питань). Підвищення громадянської активності: Технології сприяють залученню більшої кількості громадян до процесів прийняття рішень.

Інноваційні підходи у регулюванні: Адаптивність нормативних актів (розробка законодавства, яке може швидко адаптуватися до змінних умов і викликів, зокрема технологічних). Співпраця з приватним сектором (інтеграція інноваційних рішень від приватних компаній у державну сферу).

Соціальні інновації: Громадські ініціативи та проекти (залучення громадян до розробки та реалізації проектів, спрямованих на вирішення місцевих проблем). Врахування потреб місцевих спільнот (розробка політик, які відповідають специфічним потребам різних груп населення) [5-6].

Така трансформація державної політики не тільки забезпечує більш ефективне та прозоре управління, але й сприяє формуванню більш відкритого, інклюзивного та реактивного уряду, який здатен відповідати на сучасні виклики та потреби громадян.

Участь громадян у публічному управлінні є ключовим елементом демократичного суспільства. Інноваційні технології та механізми відіграють важливу роль у забезпеченні цієї участі, відкриваючи нові канали для взаємодії між громадянами та урядом [7].

1. Онлайн-платформи для зворотного зв'язку. Електронні петиції та опитування – платформи, що дозволяють громадянам ініціювати петиції або брати участь в опитуваннях щодо важливих суспільних питань. Форуми для громадських обговорень – створення віртуальних просторів для обговорення політичних питань, де громадяни можуть висловлювати свої думки та ідеї.

2. Соціальні медіа та цифрова комунікація. Активне використання соціальних мереж – уряди та державні установи використовують соціальні медіа для залучення громадян та інформування їх про свою діяльність. Інтерактивні кампанії та ініціативи – запуск цифрових кампаній, які спонукають громадян до активної участі у вирішенні громадських проблем.

3. Цифрові інструменти для участі. Мобільні додатки та платформи – розробка мобільних додатків, які надають громадянам можливість легко взаємодіяти з урядовими структурами. Інтерактивні карти та інструменти моніторингу – використання геоінформаційних систем для збору та візуалізації даних про місцеві проблеми та ініціативи.

4. Освітні програми та підвищення обізнаності. Інформаційні кампанії – проведення кампаній для підвищення обізнаності громадян про їхні права та можливості участі в управлінні. Освітні програми та воркшопи – організація

навчальних заходів для надання громадянам знань та навичок, необхідних для ефективної участі.

5. Підтримка громадських ініціатив. Фінансування та ресурсна підтримка – надання грантів та ресурсів для підтримки громадських проектів та ініціатив. Партнерства з некомерційними організаціями – співпраця з громадськими організаціями для реалізації спільних проектів і програм.

Участь громадян, посилена інноваційними механізмами, сприяє не тільки зміцненню демократії, але й підвищує ефективність та відповідальність публічного управління. Це дозволяє громадянам не тільки бути слухачами, але й активними учасниками в процесах прийняття рішень.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Сучасні технологічні інновації відіграють критичну роль у трансформації публічного управління, забезпечуючи більшу прозорість, ефективність та залучення громадян. Цифрові платформи та інші інноваційні інструменти значно розширюють можливості для громадянської участі у державному управлінні, сприяючи розвитку більш відкритого та відповідального уряду. Інноваційні механізми, включаючи електронні системи закупівель, аналіз великих даних та відкритість інформації, є ключовими у виявленні та запобіганні корупції. Державні органи повинні активно впроваджувати інноваційні рішення для підвищення ефективності та прозорості управління. Необхідно створювати умови для активної участі громадян у процесах прийняття рішень на всіх рівнях уряду. Важливо постійно адаптувати інноваційні механізми до змінюваних умов і викликів сучасного світу. Інновації в публічному управлінні відкривають шлях до глибокої трансформації відносин між урядом та громадянами. Вони сприяють створенню більш включного, реактивного та ефективного уряду, здатного відповідати на потреби та виклики сучасного суспільства. Важливо, що ці зміни відбуваються у контексті ширших демократичних та соціальних процесів, забезпечуючи сталий розвиток та довіру громадян до державних інституцій.

Перспективи подальших досліджень у сфері використання інноваційних механізмів участі громадян у публічному управлінні та боротьбі з корупцією включають:

1. Дослідження ефективності інноваційних механізмів. Важливо оцінити, наскільки ефективно інноваційні механізми сприяють покращенню прозорості влади, підзвітності влади та активізації громадської участі у боротьбі з корупцією.

2. Розробка нових інноваційних механізмів. Інноваційні механізми постійно розвиваються, тому важливо розробляти нові механізми, які відповідають актуальним потребам суспільства.

3. Вивчення впливу інноваційних механізмів на різні групи населення. Інноваційні механізми можуть мати різний вплив на різні групи населення, тому важливо вивчити цей вплив, щоб забезпечити справедливість та рівність у доступі до цих механізмів.

Література

1. Ортинський В. Роль громадянського суспільства та ЗМІ у боротьбі з корупцією. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки». № 3 (27), 2020. С. 1-6.
2. Якимюк Б.М. Вплив громадських організацій на протидію корупції в Україні. Інвестиції: практика та досвід (серія «Державне управління»). № 18/2013. С. 161-164.
3. Підбережник Н. Участь громадськості у запобіганні та протидії корупції в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. Ефективність державного управління. 2016. Вип. 3 (48). ч. 1. С. 131-137.
4. Шрамко С.С. Роль громадської свідомості у запобіганні корупції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Випуск 28. Том 3. 2014. С. 48-51.
5. Сидоренко Н. С. Особливості громадського контролю у сфері публічної

служби в умовах її реформування в Україні. Ефективність державного управління. 2016. С. 49.

6. Бухтіарова А, Пахненко О., Белова І. Управління фінансами, орієнтоване на результат, як підхід до синергії інструментів державної політики. Економіка та суспільство, 2021, С. 28.

7. Марчук М.П. Основні напрями державної політики щодо протидії корупції в Україні. Молодий вчений. 2016. № 3 (30). С. 470-474.

References

1. Ortyns'kyj, V. (2020), "The role of civil society and the media in the fight against corruption", Visnyk natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnikha». Seriia: «Yurydychni nauky», vol. 3 (27), pp. 1-6.

2. Yakymiuk, B.M. (2013), "The impact of civil society organizations on combating corruption in Ukraine", Investytsii: praktyka ta dosvid (seriia «Derzhavne upravlinnia»), vol. 18, pp. 161-164.

3. Pidberezhnyk, N. (2016), "Public participation in preventing and combating corruption in Ukraine in the context of european integration processes", Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnia, vol. 3 (48), no. 1, pp. 131-137.

4. Shramko, S.S. (2014), "Role of public consciousness in prevention of corruption offences", Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriia «Pravo», vol. 28, no. 3, pp. 48-51.

5. Sydorenko, N. S. (2016), "Peculiarities of civil control in the public service under conditions of its reform in Ukraine", Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnia, vol. 4 (49), no. 1.

6. Bukhtiarova, A, Pakhnenko, O. and Bielova, I. (2021), "Result-oriented financial management as an approach to synergy of public policy instruments", Ekonomika ta suspil'stvo, vol. 28.

7. Marchuk, M.P. (2016), "The main directions of the state policy of combating corruption in Ukraine", Molodyj vchenyj, vol. 3 (30), pp. 470-474.

Стаття надійшла до редакції 15.11.2023 р.